

MEDDELELSER

FRA

DET NORSKE MYRSELSKAP

Nr. 2.

April 1913.

11te aargang.

Redigert av Det Norske Myrselskaps sekretær, torvingeniør J. G. Thaulow.

DET NORSKE MYRSELSKAPS REPRÆSENTANTMØTE

MØTE I DET NORSKE MYRSELSKAPS REPRÆSENTANTSKAP avholdtes i Kristiania Haandverks- og Industriforenings lokale torsdag 6. februar kl. 11 fm.

Der var fremmøtt 15 repræsentanter og styresmedlemmer, samt sekretæren.

Styret fremla aarsberetning og aarsregnskap for 1912, hvorfor meddeltes ansvarsfrihet, naar undtages en post i forsøksstationens regnskaper, som stilledes til observation og berigtigelse.

Driftsplan og budget for 1913 blev vedtat og henvises herom i det efterfølgende;

Til medlemmer av styret gjenvalgets:

Godseier *C. Wedel Fjarlsberg*, Atlungstad, Ottestad.

Sogneprest *ŷ. Walnum*, Kristiania.

Øvrige medlemmer av styret er:

Statsminister *Gunnar Knudsen*, Kristiania,

Statsraad *ŷ. E. Melbye*, Nes i Hedemarken.

Skogeier *ŷ. Kleist Gedde*, Stai, Storelvedalen.

Blandt styrets medlemmer gjenvalgtes som formand godseier *C. Wedel Fjarlsberg* og som nestformand statsraad *ŷ. E. Melbye*.

Til varamænd for styret valgtes:

Distriktsingeniør *M. Leegaard*, Kristiania.

Godseier *Kai Møller*, Thorsø pr. Fredrikstad.

Docent *ŷ. Th. Landmark*, Kristiania.

Skogdirektør *M. Saxlund*, Kristiana.

Da de tidligere revisorer, som er bosat i Gjøvik og Vardal, hadde frabedt sig gjenvalg, idet det har vist sig at være høist upraktisk at ha revisionen utenfor hovedstaden, som er myrselskapets hovedsæte, og revisionsarbeidet stadig økes, blev følgende nye revisorer valgt:

Kontorchef *C. E. Petersen*, Kristiania.

Ugræskonsulent *Emil Korsmo*, Kristiania.
med varamand

Avdelingsingeniør *Hans Furulund*, Kristiania.

Da styrets medlem og en av myrselskapets stiftere, sogneprest *Walnum* var forhindret fra at være tilstede paa grund av sygdom, sendtes ham følgende telegrafiske hilsen:

»Det Norske Myrselskaps styre og repræsentantskap ved tiaarsmøtet, sender Dem som en av myrselskapets stiftere hilsen med ønsket om snarlig bedring».

Wedel.

Herpaa indløp senere følgende telegrafsvår:

»Idet jeg bringer min hjerteligste tak for den venlige hilsen ønsker jeg Det Norske Myrselskap tillykke med tiaarsmøtet og haaber at den gode start maa gi øket fart med vaar og gode kaar».

Walnum.

DET NORSKE MYRSELSKAPS AARSMØTE 1913

DET 10DE AARSMØTE avholdtes i Kristiania Haandverks- og industriforenings lokale torsdag den 6. februar kl. 6 em. under ledelse av formanden, godseier *C. Wedel Fjarlsberg*, og behandledes da først kun indre anliggender.

Aarsberetning og *regnskap* for 1912 referertes av formanden, hvorefter sekretæren oplæste *driftsplanen* og *budgettet* for 1913. Disse er indtat i det efterfølgende, hvortil henvises.

Derefter foretoges *valg av repræsentanter* for de direkte medlemmer. Samtlige uttrædende repræsentanter gjenvalgtes, nemlig:

Landbruksingeniør *G. Arentz*, Trondhjem.

Gaardbruker *Emil Frøen*, Sørum.

Fabrikerier *K. K. Heie*, Kristiania.

Direktør *F. Hirsch*, Kristiania.

Docent *F. Th. Landmark*, Kristiania.

Stiftamtmand *Hroar Olsen*, Bergen.

Landbrukslærer *S. Sverdrup*, Søgne pr. Kristiansand S.

Landbruksingeniør *U. Sverdrup*, Kristiania.

Tidligere medlemmer av repræsentantskapet er:

Ingeniør *A. Bergan*, Breiskallen.

Torvingeniør *Einar Lund*, Kristiania

Redaktør *Joh. Enger*, Gjøvik.

Amtmand *Thorvald Lochen*, Stenkjær.

Gaardbruker *M. N. Foshaug*, Maalselven.

Skogeier *Olav Sjøli*, Aasta.

Forsøksleder *O. Glærum*, Strinden.

Landbruksdirektør *G. Tandberg*, Kristiania.

Gaardbruker *N. K. Andersen-Grimsoe*, Vega.
 Brukseier *P. Torkilsen*, Spillum i Namdalen.
 Godseier *Arthur Krohn*, Dilling.

Kl. 7 em. aapnedes det *offentlige møte*, hvortil var indbudt medlemmer av Stortinget og Stortingets landbrukskomité. Den fungerende landbruksminister, landbruksdirektøren og skogdirektøren. Præsens sekretæren i det Kgl. Selskap for Norges Vel. Formanden og kontorchefen i Det Norske Skogselskap. Formændene i stedlige myrselskaper og i tekniske foreninger, repræsentanter for pressen m. fl. Der var fremmøtt omkr. 50 herrer og damer, hvoriblandt flere medlemmer langveisfra.

Til myrselskapets høie beskytter *H. M. Kongen* sendtes følgende telegrafiske hilsen:

»Det Norske Myrselskap, dets styre, repræsentantskap og tilstedeværende medlemmer ved det 10. aarsmøte tillater sig i ærbødighet at frembære sin hilsen til selskapets høie beskytter.«

Wedel-Farlsberg.

Formand.

Herpaa indløp senere følgende telegrafvar:

»Jeg takker for tilsendte hilsen og uttaler mine bedste ønsker for selskapets fremtid.«

Haakon R.

Likeledes sendtes følgende hilsen til statsminister og landbruksminister *Gunnar Knudsen*, som er en av myrselskapets stiftere og mangeaarige styresmedlem, og som skulde holdt foredrag, men ikke kunde komme:

»Det Norske Myrselskaps styre, repræsentantskap og tilstedeværende medlemmer ved 10. aarsmøtet sender statsministeren som en av myrselskapets stiftere sin ærbødige hilsen og uttaler haabet om snarlig bedring og sin glæde over Deres overtagelse av Landbruksdepartementet.«

Wedel.

Herpaa kommer der senere følgende telegrafvar:

»Idet jeg beklager at være hindret fra at delta i tiaarsjubilæet beder jeg at faa frembære mine lykønskninger i anledning av dagen idet jeg uttaler forvisningen om at selskapets virksomhet vil i stigende grad bli til velsignelse for landet.«

Gunnar Knudsen.

Som *æresmedlem* valgtes efter forslag av styret: Wirklicher Geheimer Ober-Regierungs-Rat, Professor *Dr. M. Fleischer*, Berlin og som *korresponderende medlemmer*: Formanden i »Finska Mosskulturföreningen«, professor *Arthur Rindell*, Helsingfors og lederen av »Det Danske Hede-

selskabs« torvtekniske avdeling og botaniske undersøkelser, Dr. phil. A. Mentz, Viborg.

Det Norske Myrselskaps diplom tildeltes følgende:

Formanden for »Trøndelagens Myrselskap«:

Landbruksingeniør G. Arentz, Trondhjem.

Formanden for »Bergens Myr dyrkningsforening«:

Kontorchef Edv. G. Johannessen, Bergen.

Formanden for »Kristianssands og Oplands Jorddyrknings selskap«:

Postmester P. Valeur, Kristiansand S.

Det Norske Myrselskaps tidligere funktionærer:

Forsøksleder O. Glærum, Strinden pr. Trondhjem.

Derefter uttalte formanden:

Forinden vi gaar videre i programmet, vil mine herrer forhaabentlig gi mig anledning til at sige nogen ord — ikke holde tale, som det ved en misforstaaelse er averteret i programmet.

Som mine herrer vet, er dette aarsmøte det 10de, siden Det Norske Myrselskap blev stiftet. — Der har inden styret været paa tale at feire dagen med en litt fyldigere, festlig tilstelning; men tanken vandt ingen større tilslutning. Og det tror jeg var riktig.

Ti aar i et stort og betydningsfuldt arbeide, som omfatter hele vort vidtstrakte land, er nemlig en forholdsvis kort tid. — Her er virkefelt nok for mange decennier, ja for hundrede av aar. — Saa stor og langtrekkende er den sak, vi arbeider for. — Myrselskapet er endnu i sine barneaar.

Ved et »Jubilæum« bør man ogsaa være paa det rene med, at der foreligger noget at jubilere over. Og denne betingelse er muligens heller ikke helt tilstede, uagtet jeg haaber, det vil indrømmes, at Myrselskapet med smaa midler i de forløpne 10 aar har utrettet adskillig i sin hensigt: *Vore myrers bedre utnyttelse til »økonomisk gagn for vort land.«*

Imidlertid betegner dog 10 aar i et arbeide til en vis grad en merkepæl. Og det er da rimelig at stanse litt og kaste et tilbakeblik paa, hvad der er utrettet av godt, og samtidig ogsaa dvæle ved de feilgrep, som muligens maatte være begaat.

Myrselskapets sekretær og tidsskriftets redaktør, ingeniør *Thaulow* har utarbeidet en fyldig historisk oversigt over myrsaken i Norge og specielt over Det Norske Myrselskaps virke siden dets stiftelse.

Dette skrift foreligger her i særtryk for mine herrer og jeg henviser hertil.

Efter at ha referert det væsentlige indhold av 10-aarsberetningen, uttalte formanden videre:

Meget kunde ha været gjort bedre eller anderledes. Men naar saapas meget er naadd — trods motstand og mangel paa forstaaelse paa enkelte hold og trods de forholdsvis smaa midler, der har staat til vor raadighet, skylder vi i første række en tak til *Stortinget* for dets forstaaelse av vor saks betydning. — Uten de bevilgede statsbidrag vilde

vort selskap ikke kunnet ha utrettet noget av betydning. Vor tak gjælder ogsaa selskapets høie beskytter *H. M. Kongen*, der har vis sin interesse for myrsaken baade ved sin tidligere nærværelse her og ved sit store bidrag til myr dyrkningsfondet.

Ved denne anledning vil vi ogsaa med taknemlighet mindes myrselskapets første formand, Amtmand *Peter Holst*, hans grundlæggende arbeide, hans energi og varme interesse for landets økonomiske opkomst.

En varm tak for opofrende og godt arbeide retter jeg ogsaa til hr. ingeniør *Thaulow*, selskapets sekretær. Uten hans sagkyndighet paa det myrtekniske omraade vilde vort selskap med sit tidsskrift neppe været kommet igang — ialfald ikke i 1903. Hans dygtighet og uegenyttige arbeide har fra høieste hold fundet paaskjønnelse ved tildelingen av *H. M. Kongens Fortjenestmedalje* i guld.

Saa nævner jeg med stor anerkjendelse grundlæggeren av vor forsøksstation hr. forsøksleder *Glærum* og hans energiske og dygtige efterfølger *Lende-Njaa*.

At omtale styrets medlemmer og varamænd, hvorav flere har fungeret siden myrselskapets begyndelse finder jeg overflødig. Vi vil bedst selv vite, at vort arbeide ikke har været fuldkomment, selv om vi alle har hat den bedste vilje til at træffe det rette.

Jeg benytter mig dog av anledningen som fungerende formand til at bringe mine herrer kolleger i styret og de ofte møtende varamænd min hjerteligste tak for godt samarbeide og al velvilje i de forløpne aar. — Saa meget tør jeg sige, at der altid inden styret har hersket den bedste forstaaelse, saa vi har løftet i flok!

Dette gode forhold har kanskje ogsaa bidrat til, at vi har naadd dit, hvor vi er — et stykke paa veien.

Jeg har følelsen av, at vort arbeide altid har været baaret av sand fædrelandskjærlighet og tro paa vor sak. Kanske dog ingen er mindre fornøiet med fremgangen end vi, just fordi vi bedst ser, hvor meget der gjenstaar at utrette, og hvor litet vi magter ved de midler, vi har at disponere over. — For ingen falder veien længer end for den, der higer mot maalet.

Paa den anden side haaber jeg, at vi har forsamlingen med os, naar jeg uttaler det haab, at vor retning er nogenlunde rigtig, selv om farten ikke er saa stor, som vi kunde ønske.

Farten, mine herrer, er for en stor del avhængig av hvordan hju-lene smøres, og smurningen er »mirakelmidlet mynt.«

Mens flere lignende selskaper — heldigvis! — disponerer over efter vore forhold anseelige kapitaler og legater, rikelige statstilskud og store aarlige private bidrag, er vort selskap yderst fattig og maa virke med de smaa indkomster, som repræsenteres av medlemskontingenten og et som oftest til det yderste reduceret statsbidrag.

For hvad vi hittil har faat, er vi imidlertid taknemlige, og det er vort haab og tro, at naar først forstaaelsen av myrsakens betydning

har trængt igjennem til den store almenhet, at da midlerne vil flyte rikeligere ind i form av større medlemskontingent, rikeligere statsbidrag, gaver, legater og testamentariske bestemmelser o. s. v. — Foreløbig henstiller jeg indtrængende til forsamlingen at være os behjælpelige med at skaffe os nye medlemmer.

Det er en glæde for forældre at se et sundt barn vokse, trives og lægge sig ut, saa det holder paa at sprænge sine klær; men er forældrene fattige, tænker de nok ofte med bekymring paa de nye, større klær, som maa anskaffes.

Saaledes ser jeg desværre for tiden den økonomiske stilling inden vort selskap. Faar vi ikke paa en eller anden maate flere midler til raadighet, vil rammen sprænges og vor virksomhet lammes.

Jeg slutter disse mine bemerkninger med ønsket om, at Det Norske Myrselskap ved næste merkepæl, naar det kan feire sit *25de aarsmøte*, maa kunne se tilbake paa et stort og frugtbringende virke, og at det med endnu større haab til fremtiden maa arbeide videre til gagn for vort fædreland.

Docent *Landmark* rettet under sterkt bifald en tak til formanden for hans betydelige arbeide for myrsaken. Vi følte alle, at vi mistet en fremragende formand, da amtmand *Holst* gik bort. Vi kunde ikke ha fundet en bedre efterfølger end godseier *Wedel-Farlsberg*.

Formanden i »Trøndelagens Myrselskap«, landbruksingeniør *G. Arentz* holdt derefter et interessant foredrag om myrsaken. Dette vil senere i sin helhet bli indtat i »Meddelelserne.«

Efter aftensmaten fremviste sekretæren 150 lysbilleder fra Det Norske Myrselskaps virksomhet i de forløpne 10 aar, hvorefter formanden avsluttet møtet.

DET NORSKE MYRSELSKAPS AARSBERETNING FOR 1912

MEDLEMSANTALLET utgjør 932, idet der i aarets løp er indmeldt 45 nye medlemmer og samtidig utmeldt eller avgaat ved døden 44. Av medlemmerne er 140 livsvarige, 784 aarsbetalende og 8 korresponderende. 44 medlemmer er bosat i utlandet. Myrselskapet har desuten 355 indirekte medlemmer, som gjennom stedlige myrforeninger og landhusholdningsselskaper kun er abonnenter paa »Meddelelserne«. Fortegnelse over nye medlemmer har i aarets løp været indtat i forskjellige hefter av »Meddelelserne«. Av hensyn til myrselskapets indskrænkede pengemidler er der ikke trykt nogen ny medlemsfortegnelse.

Det for aaret avlagte regnskap, hvortil henvises, utviser en indtægt av kr. 15 682,72 og en utgift av kr. 17 268,76, saaledes et underskud av kr. 1 586,04. Overskridelserne gjælder for det første »Meddelel-

serne«, som av forskjellige grunde har faat 40 flere tryksider end tidligere aar og desuten flere annoncesider, som dog opveies ved forøkede indtægter. Forsøksvirksomheten er stærkt utvidet, hvorfor myrselskapet ogsaa søkte om forhøiet statsbidrag hertil, hvilket blev avslaat, og der maatte da bli overskridelser. Samtidig er dog ogsaa indtægtene av forsøksstationen øket. For kontorlokalet er husleien blit paalagt og desuten er der indkjøpt en skrivemaskine. Overskridelsen for tryksaker er væsentlig foraarsaket ved trykning av et større oplag særtryk av forsøksberetningen til utdeling under landmandsforbundets besøk paa forsøksstationen, samt indkjøp av beretningen om »Heimdalsmyren« m. m.

Status viser, at myrselskapet pr. 31. december 1912 har en formue av kr. 17 022,83, hvorav kr. 5 027,08 er Det Norske Myrselskaps legat nr. 1, og kr. 6 798,14 utgjør kontant beholdning av indbetalte livsvarige bidrag. Hittil er av livsvarige bidrag indbetalt tilsammen kr. 9 950,00. Av selskapets formue er altsaa nu brukt kr. 2 151,56 hvortil kommer kr. 1000,00 indbetalt som aktie i A/S Rosenkrantzgaten 8, »Landbrukets Hus«.

Myr dyrkningsfondet, hvis regnskaper føres paa myrselskapets kontor, har hat en indtægt av kr. 9 745,54 og en utgift av kr. 4 624,33. Status viser at fondets formue i kontante penger er kr. 8 565,75.

Der er avholdt 1 aarsmøte, 1 representantmøte, 4 styresmøter og 3 møter i myr dyrkningsfondets styre.

I aarets løp er ekspedert fra selskapets kontor 732 forskjellige skrivelser, 241 postopkrav og 432 rundskrivelser foruten tryksaker og »Meddelelserne«.

Myrselskapets opplysende virksomhet.

AV TIDSSKRIFTET »Meddelelserne« er utkommet 6 tvangsfrie hefter i et oplag av 1600 eksemplarer.

Av Beretning om det Norske Myrselskaps forsøksstations 4de arbeidsaar 1911, utarbeidet av myrkonulent *Ljende Njaa* og indtat i »Meddelelse« nr. 3 er utgit 1600 særtryk, som er sendt forskjellige interesserte og utdelt til deltagerne i »Norsk Landmandsforbund«s utflugt til Mæresmyren den 18de juni.

Ved samme anledning blev ogsaa utgit i 850 eksemplarer »Veiledning for besøkende ved Det Norske Myrselskaps forsøksstation paa Mæresmyren 1912«.

Av myrkonulent *Ljende Njaa's* prisbelønnede avhandling »Luksusbruk av fosforsyre og kali«, indtat i »Meddelelse« nr. 5, blev der trykt 1500 særtryk uten utgifter for myrselskapet.

Selskapet har ogsaa av »Det kgl. Selskap for Norges Vel« kjøpt 100 eksemplarer av »Heimdalsmyrene«, et bidrag til norsk myrarbeides historie ved ingeniørkemiker *Brynjulf Schmidtnielsen*.

Paa selskapets aarsmøte den 8de februar blev der holdt foredrag

av myrkonsulent *Ljende Njaa* om: *Myr dyrkning og kolonisation paa myr* med efterfølgende ordskifte.

Sekretæren har holdt 7 foredrag om *brændtorv* og *torvstrø* ved forskjellige landbruksmøter og ved Stavangerutstillingen, samt i Polyteknisk Forening og Kontorfunktionærernes Forening, Kristiania, om: *Hvad vi kan lære av den engelske kulstreik*.

Myrkonsulenten har i aarets løp holdt 13 foredrag om *myr dyrkning*. De fleste er holdt ved landbrukskurser i Stavanger, Værdalen, Levanger, For og Grong.

Myrselskapet har deltatt i *Stavangerutstillingen* 3dje—7de oktober.

Sekretæren er i statsraad 7de juni 1912 opnævnt som formand for sektionen *Torvbruk og Myrkultur* ved *Norges Jubileumsutstilling 1914*.

Myrselskapets undersøkende virksomhet.

OSGAA I 1912 er der inkommet et stort antal andragender fra det hele land om *myrundersøkelser* og *veiledning* i myrenes utnyttelse.

Sekretæren har besørgt 52 rekvisitioner og undersøkt 116 myrer i Akershus, Hedemarkens, Kristians, Buskeruds, Jarlsberg og Larviks, Bratsbergs, Stavanger, Søndre Bergenhus, Nordre Bergenhus, Søndre Trondhjems og Nordre Trondhjems amter. Fremdeles gjenstaar som ubesørgt 82 andragender om myrundersøkelser for industriel utnyttelse. De fleste undersøkelser har omfattet brændtorvmyrer.

Brændselforholdene ved flere av vore høifjelds- og turisthoteller er bl. a. efter anmodning undersøkt. Paa grund av de forbedrede kommunikationer brænder man nu engelsk stenkul f. eks. paa Eidsbugaren i Jotunheimen, mens brukbare brændtorvmyrer kun ligger et stenkast fra hotellet.

Av foretagne myrundersøkelser er utarbeidet 11 beskrivelser omhandlende 40 større og mindre myrer, og som efter anmodning er oversendt vedkommende myreiere.

Myrkonsulenten har foretatt 5 reiser til myr dyrkningsfondets eierdommer i Nærø i anledning planleggelse og tilsyn med dyrkningsarbeidene, samt opmaaling og kartlæging. Paa disse reiser er tillike undersøkt en del myrer i nærheten. Videre har han undersøkt myrer paa Toten, i Sætersdalen og Telemarken. Der blir for hvert aar mindre tid til reiser, da forsøksarbeidet optager det meste av tiden.

Myrselskapets virksomhet til torvindustriens fremme.

EN av de mest bemerkelsesverdige begivenheter i begynnelsen av aaret 1912 var den store engelske kulstreik, som bidrog til at kulpriserne steg i betydelig grad. Som følge herav blev der en meget livlig efterspørsel efter brændtorv, særlig i Kristiania og Trondhjem. Da torven dengang var meget tilfredsstillende tørket, blev den ogsaa godt likt, saa at der efterhaanden blev indarbeidet et marked for torv, som snarere synes at

stige. Stenkulpriserne er fremdeles høie og der kan neppe ventes synderlig prisfald i den nærmeste fremtid. Efterspørslen efter maskinbearbejdet brændtorv er nu saa stor, at det er en umulighet at tilfredsstille behovet. En medvirkende aarsak hertil har ogsaa været den regnfulde sommer i det Søndenfijsdske, som har bidrat til, at brændtorvfabrikernes produktion er blit betydelig mindre end paaregnet, idet en ikke ringe del er utilstrækkelig tør som salgsvare. Endnu engang blir man saaledes mindet om hvor litet fuldkommen torvdriften er, saalænge den skal være afhængig av lufttørkning. Man hadde ventet, at der skulde kommet istand flere nye brændtorvanlæg i aarets løp. Av tidligere besluttede anlæg har et indkjøpt maskineri, men torvdriften kom ikke igang. Forøvrig er der fremdeles mange planer om anlæg under overveielse, uten at disse hittil har git positive resultater.

Der er utarbejdet 8 overslag for brændtorvanlæg og fortiden foreligger et stort antal anmodninger om omkostningsoverslag som vil bli ekspedert i den nærmeste fremtid. Sekretæren har været sterkt optat med reiser og andre gjøremaal, saa at kontorarbejdet er forsinket.

Mekaniker *Egebergs* lille torveltemaskine har i sommerens løp været forsøkt paa en myr i nærheten av Elverum og blev besigtiget av sekretæren. Saasnart resultatene er bearbejdet vil de bli offentliggjort. Der er allerede adskillige forespørsler efter saadanne maskiner og statens torvopsyn i Finmarken har allerede indkjøpt en av dem.

Fyringsforsøkene med torvovner har været fortsat. Da torven forrige vinter var meget tør blev resultatene gode. I løpet av denne vinter har der været anledning til at anstille sammenligninger med dette aars mindre tørre torv. Resultatene av forsøkene er blit, at der nu er konstruert torvovner, som er, om ikke helt tilfredsstillende, saa ialfald betydelig bedre end de man hadde før.

Efter anmodning har der været utarbejdet 4 overslag for *torvstrøanlæg*, men større anlæg har været fraaraadet, da der for tiden er et tilstrækkelig antal til at tilfredsstille behovet. Den fugtige sommer i det søndenfijsdske har vistnok bidrat til at aarets produktion er blit betydelig mindre end forutsat, men samtidig hadde flere fabrikker en del tørvstrø paa lager fra forrige aars store og tørre produktion. Flere torvstrøfabrikker i det søndenfijsdske fik paa grund av det vedvarende regnveir liten eller ingen tør vare indhøstet. Andre, som hadde tilstrækkelig mandskap i de uker, regnveiret varet, eller hadde sørget for at bygge op hesjer i stor utstrækning, fik derimot fuld produktion. Værst var det for de mange hundrede smaa torvstrølag rundt om i bygdene, hvor man ikke i den travle slaatton kunde sørge for indhøstning av torven i rette tid. Mange av disse fik intet tørt. Som følge herav har efterspørslen efter torvstrø været meget stor og de fleste torvstrøfabrikker er paa det nærmeste utsolgt. I landsdeler hvor ingen større anlæg forefindes er der iaar foretat undersøkelser og utarbejdet foreløbige overslag, saaledes ved den nu utstukne Vestlandsbane. Der er anlagt en ny torvstrøfabrik paa Toten og en i Værdalen, væsentlig

for det stedlige forbruk. Det første torvstrølag i Nordre Bergenhus amt er kommet istand under myrselskapets medvirken.

Der er ogsaa adskillige planer oppe om utnyttelse av hvitmose paa andre maater end til torvstrø. Saaledes kan nævnes til fyld i vægger ved husbygning og som isolationsmateriale i pakkasser ved forsendelse av hermetik til oversøiske havner, til fremstilling av linoleum, samt som blandningsmateriale for kraftfor. Til alle disse planer har myrselskapet git faglige raad og opplysninger.

Torvindustriekurset har heller ikke i aaret 1912 kunnet avholdes, væsentlig fordi det er vanskelig for ikke at si umulig at opdrive et passende sted — en dertil skikket torvfabrik — hvor kurset kan holdes.

Proverne med torustrorivere vil først bli foretat vaaren 1914 og da i forbindelse med bedømmelsen for jubilæumsutstillingen.

En av myrselskapets ikke mindst viktige oppgaver er at følge med i utvikling og bestræbelserne for at gjøre torvdriften mer fuldkommen. Det er i saa henseende i flere tilfælde noksaa vanskelig at erholde helt paalidelige oppgaver da forskjellige utenlandske firmaer ikke er meget beredvillige til at gi opplysninger, saa at man maa henholde sig til spredte meddelelser i dagspressen og den utenlandske fagpresse. En særskilt beretning herom vil med det første bli indtat i »Meddelelserne«.

Torvingeniørassistent *Rasmussen* ved Det Danske Hedeselskab og bestyreren ved en av Danmarks største torvfabriker har i aaret 1912 foretat studiereiser her i landet for at studere vore torvstrøanlæg. Som bekjent har man meget faa torvstrøfabrikker i Danmark. Myrselskapet har efter anmodning utarbeidet reiseplaner for begge herrer.

Da en representant for et engelsk syndikat vaaren 1912 reiste omkring i landet og undersøkte de fleste større og heldigst beliggende myrer, idet han samtidig forsøkte at faa flere av disse paa haanden, sendte myrselskapet en henstilling til departementet for handel, sjøfart og industri, idet man tillot sig at henlede departementets oppmerksomhet paa, at utenlandsk kapital søker at kjøpe op store og heldig beliggende myrstrækninger her i landet tilsynelatende i den hensigt at kunne monopolisere torvmyrenes utnyttelse.

Myrselskapet har desuten henledet landbruksdepartementets oppmerksomhet paa det preussiske forslag til lov om myrbeskyttelse og henstillet til departementet at overveie om det muligens ogsaa hos os skulde være paakrævet at faa en lignende lov.

Myrselskapets virksomhet til myrdirkningens fremme.

FORSØKSSTATIONEN PAA MÆRESMYREN er nu utvidet fra et areal av 50 maal til ca. 250 maal idet landbruksskolen har overlatt yderligere 10 maal og justisdepartementet har overlatt selskapet tilleie 190 maal av statens eiendom paa Mæresmyren for en aarlig avgift av 50 kr. Størstedelen av det nye areal ligger mellom det gamle og helt frem til jernbanelinjen.

I aaret 1912 har der paa forsøksstationen været igang 41 forskjellige forsøksfelter med 617 ruter, som har optat et areal av 38 maal. Paa det myrstykke, som tilhører Mære landbruksskole er pløiet 10 maal, som var grøftet og ryddet 1911. Herved er de 50 maal, som myrselskapet tidligere har faat overlatt av landbruksskolen, dyrket op, desuten er der dyrket 21,5 maal av den myr som stationen leier av staten. I det hele har myrselskapet nu dyrket op 71 maal av Mæresmyren.

Der har i aaret 1912 været igang 63 *spredte forsøk* rundt om i landet. Herav drives 9 sammen med *Kristiansands og Oplands Fordyrkningssselskap*. Avgroftningsforsøket paa *Stavanger Amts Landbruksskole* fortsættes og et nyt avgroftningsforsøk er anlagt i *Trysil*, hvor der 1912 er anlagt en forsøksstation for myr dyrkning paa 10 maal hos Peder P. Grambo, Enebo pr. Nybergsund.

Dyrkningsforsøkene paa høit over havet beliggende myrer er endnu ikke paabegyndt væsentlig av mangel paa penger. Der er iaar foretat nye undersøkelser.

Til *Myr dyrkningsfondet* er nu tegnet kr. 15 050,00. Der er indkjøpt store myrarealer i Nærø herred, Ytre Namdalen. Da alt endnu ikke er opmaalt kan ikke det nøiagtige areal opgives. Avgroftning og opdyrkning er allerede paabegyndt og planer for utparcellering og bygelse er under utarbeidelse. Arbeidet ledes av myrkonsulenten.

Til forsøksvirksomheten har myrselskapet mottat som gave Norgesalpeter fra Norsk Hydro-Elektrisk Kvälstofaktieselskap og kalisalt m. fra Moritz Fraenckel & Co., Gøteborg ved disse firmaers agent hr. Hans Brun, Kristiania. For disse gaver sender myrselskapet herved sin bedste tak.

Myrselskapets virksomhet for opmuntring til myrstrækningers utnyttelse.

PAA grund av selskapets indskrænkede pengemidler er der ikke utdelt *præmier* for god utnyttelse av myr. Derimot blev det i anledning av myrselskapets 10-aarige stiftelsesdag den 11te december 1912 av styret besluttet at utdele 4 *diplomer*.

DEBET

DET NORSKE MYRSELSKAPS

	Indtægter kr.	Paaregnet kr.
Statsbidrag	11 000,00	11 000,00
Bidrag fra landhusholdningsselskaper og her- redsstyret til forsøksvirksomhet	550,00	550,00
Indbetalte restanser aarspenger		
1911 kr. 18,00		
Indbetalte aarspenger 1912 . . . » 1597,00		
	1 615,00	2 000,00
Indbetalte restanser for »Meddelel- ser« og annonser 1911 kr. 101,00		
Meddelelser solgt 1912 » 356,98		
Annonser i 1912 » 1023,35		
	1 481,33	1 400,00
Indtægter av forsøksstationen	700,42	600,00
Bankrenter	297,62	350,00
Diverse indtægter	38,35	100,00
Samlede indtægter	15 682,72	16 000,00
Utlagt av selskapets formue	1 586,04	
	17 268,76	16 000,00

AKTIVA

DET NORSKE MYRSELSKAPS

Beholdning av livsvarige bidrag	kr. 6 798,14
1 aktie i a/s Rosenkrantzgaten 8	» 1 000,00
Det Norske Myrselskaps legat nr. 1	» 5 027,08
Værdi av høilaave, redskaper, inventar, bibliotek m. m. »	4 000,00
Restanser	» 214,00

Sum kr. 17 039,22

Undertegnede har revidert Det Norske Myrselskaps regnskaper stemmer med bankbøkerne.

Breiskallen og Gjøvik, 31je februar 1913.

A. Bergan.

REGNSKAP FOR AARET 1912

KREDIT

	Utgifter kr.	Paaregnet kr.
Meddelelserne	2 578,76	1 900,00
Forsøksstationen paa Mæresmyren og de spredte Forsøk :		
Driftsutgifter kr. 1982,35		
Fortsat opdyrkning » 814,67		
Nyanskaffelser » 122,10		
Stedlige forsøk » 933,87		
	3 852,99	3 000,00
Til styrets raadighet til fremme av selskapets virksomhet ved prøvning av maskiner, red- skaper, torvovne, deltagelse i utstillinger m. m.	153,57	700,00
Præmier for god behandling av myr	—	300,00
Sekretærens løn	3 200,00	3 200,00
Sekretærens reiseutgifter	1 313,46	1 500,00
Myrkonsulentens løn	2 000,00	2 000,00
Myrkonsulentens reiseutgifter	1 146,48	900,00
Styrets utgifter og utgifter ved møter	260,64	200,00
Kontorlokale og kontorhjelp	1 572,72	1 300,00
Kontorrekvisita, porto, telefon	261,90	200,00
Tryksaker og litteratur	475,57	300,00
Analysér og myrprøver	104,00	100,00
Diverse utgifter	348,67	400,00
Samlede utgifter	17 268,76	16 000,00

STATUS PR. 31TE DECEMBER 1912

PASSIVA

Forskud statsbidrag	kr.	48,64
Forskud aarspenger	»	26,00
Pr. balanse	»	16 964,58
	Sum kr.	17 039,22

for 1912 og fundet samme iorden, likesom de opførte beholdninger

Caspar Hennig.

DET NORSKE MYRSELSKAPS BUDGET FOR AARET 1913

Paaregnelige indtægter.

1)	Statsbidrag	Kr. 14000,00
2)	Bidrag fra landhusholdningsselskaper og herredsstyret til forsøksvirksomhet . . . kr.	550,00
3)	Medlemmernes aarspenger „	1800,00
4)	Indtægter av Meddelelserne „	1450,00
5)	Indtægter av forsøksstationen paa Mæ- resmyren „	800,00
6)	Bankrenter og diverse indtægter „	400,00 „ 5000,00
<u>Tilsammen</u>		<u>Kr. 19000,00</u>

Paaregnelige utgifter.

1)	Meddelelserne	Kr. 2000,00
2)	Forsøksstationen paa Mæresmyren og de spredte forsøk ogsaa indbefattende høit over havet belig- gende myrer og utvidelse av forsøksstationens byg- ninger „	5000,00
3)	Til styrets raadighet til fremme av selskapets virk- somhet ved prøvning av maskiner, redskaper, torv- ovner m. m., deltagelse i utstillinger, istandbrin- gelse av torvindustristatistik osv. „	1700,00
4)	Præmier for god behandling av myr „	300,00
5)	Sekretærens løn „	3200,00
6)	Sekretærens reiseutgifter „	1500,00
7)	Myrkonsulentens løn „	2000,00
8)	Myrkonsulentens reiseutgifter „	900,00
9)	Styrets utgifter og avholdelse av møter „	200,00
10)	Kontorutgifter iberegnet kontorlokaler kontorhjel- p, porto, telefon og kontorrekvisita „	1500,00
11)	Tryksaker og literatur „	300,00
12)	Analyser av myrprøver „	100,00
13)	Diverse utgifter „	300,00
<u>Tilsammen</u>		<u>kr. 19000,00</u>

DET NORSKE MYRSELSKAPS DRIFTSPLAN FOR AARET 1913.

MED AARET 1913 begynder Det Norske Myrselskap sit 11te virksomhetsaar.

Det vilde være meget ønskelig, om medlemsantallet, som i de sidste aar har holdt sig paa noget over 900, nu kunde naa op til over 1000. Herved vil baade myrselskapets økonomi og position bli styrket, hvilket er i høi grad paakrævet for myrsakens fortsatte fremgang.

— Send ind nye indmeldelser nu fra aarets begyndelse —

I det store og hele tat agter myrselskapet at fortsætte virksomheten i samme spor som hittil med de tillem্পninger, som tid og omstændigheter kræver.

Myrselskapets *kontor* vil i aarets løp bli tilflyttet „Landbrukets Hus“, Rosenkrantzgt. 8, sammen med mange andre i landbruket interesserte foreninger og foretagender. Av hensyn til myrselskapets indskrænkede pengemidler er der dog i det nye hus ikke reservert større plads end myrselskapets nuværende kontorlokale. Et mindre rum vil bli indrettet for *fyringsforsøk med torvovner*.

„Meddelelserne“ vil utkomme med 6 tvangfrie hefter, saavidt mulig hveranden maaned. Tidsskriftet søker stadig at holde sine læsere ajour med alt nyt av interesse paa myrsakens omraade.

Torvingeniøren er i vintermaanederne optat med at holde foredrag paa forskjellige steder. Som *sekretær* er han tillike optat med myrselskapets forretningsledelse m. m. og som *redaktør* med utgivelse av myrselskapets tidsskrift.

Saa tidlig paa vaaren, som veirforholdene tillater, vil torvingeniøren paabegynde aarets *myrundersøkelser* for industriel utnyttelse, særlig for de mange brændtorvanlæg, som nu er paatænkt. Der foreligger hittil 82 andragender om myrundersøkelse og veiledning i torvmyrenes industrielle utnyttelse, hvorav flere med tanken om eventuel storindustri. En mer utførlig reiseplan vil senere bli bekjendtgjort.

Nye andragender kan fremdeles indsendes til myrselskapets kontor, adresse Kristiania, inden 1 mai.

Andragender fra myrselskapets medlemmer vil fortrinsvis først bli besørget.

Forsaavidt det lar sig arrangere, vil der i sommerens løp bli avholdt et *myrkursus* med foredrag om torvindustri og myrdyrknig samt veiledning i praktisk arbeide. Tid og sted vil senere bli bekjendtgjort.

Forsøkene med *smaa brændtorvmaskiner* for gaardsbruk og sæterdrift vil bli fortsat og beretning herom utgit.

Prøver med smaa torvstrørvævere vil først bli avholdt vaaren 1914 ved Norges Landbrukshøiskoles maskinprøveanstalt.

Forsaavidt nye maskiner, redskaper og andre hjelpemidler til torvindustriens fremme blir anmeldt til prøve, vil ogsaa dette bli besørget.

Av hensyn til forberedelserne til Norges Jubileumsutstilling 1914 vil myrselskapet iaar ikke delta i stedlige utstillinger.

Myrselskapet vil gjennom sine skrifter, ved avholdelse av foredrag, deltagelse i utstillinger og paa andre maater søke at utbrede kjendskapet til og nytten av at anvende *brændtorv* i hus og hjem og *torvstrø* i fjøs og stald. Likeledes vil myrselskapet fremdeles søke at utrede spørqsmaalet *eksport av torvstrø* til utlandet og virke for en reduktion av *jernbanefragtene*.

Myrselskapet paatar sig at være mellemed ved *kjøp og salg av myrstrækninger*, hvorom opplysninger erholdes ved henvendelse til selskapets kontor.

Myrselskapet paatar sig ogsaa at bistaa ved *kjøp og salg av brændtorv og torvstrø*, og kan man ved henvendelse til myrselskapets kontor erholde opplysninger herom.

Myrkonsulenten vil bli sterkt optat med forsøksstationens drift, men vil saa langt tiden rækker ogsaa foreta reiser omkring i landet for at besørge myrundersøkelser og gi veiledning i myr dyrkning.

Forsøksstationen vil bli yderligere opdyrket. Saasnart selskapets midler tillater, vil der bli bygget en større laave for avlingen samt arbeidsrum for myrkonsulenten, spiserum for arbeiderne og staldrum for arbeidshestene.

De spredte gjødslingsforsøk og plantekulturforsøk paa myr vil bli fortsat i den utstrækning som myrkonsulenten finder tjenlig.

Paa *Sellsmyrene* i Gudbrandsdalen vil dyrkningsforsøkene bli fortsat.

Dyrkningsforsøk paa *høifjeldsmyrer* vil om mulig bli iverksat iaar. De paabegyndte undersøkelser av *høifjeldsmyrer* vil bli fortsat.

Hvis myrselskapets midler tillater, vil myrselskapets styre utdele *præmier og diplomer for god behandling av myr* paa myrselskapets stifelsesdag den 11 december.

Andragender og forslag til utdeling herav kan insendes til myrselskapets kontor inden 1 december.

Myrselskapets medlemmer vil fortrinsvis først komme i betragtning.

Myr dyrkningsfondet vil bli søkt øket.

— *Tegn et bidrag — om stort eller litet — og send det ind til Det Norske Myrselskaps kontor.*

Det forbeholdes at foreta saadanne forandringer i denne plan, som tid og omstændigheter kan medføre.

Landmænd!

Vi anbefaler et velassorteret lager av førsterangs landbruksmaskiner og -redskaper, benzinmotorer etc. som leveres til rimelige priser under fuldt betryggende garanti.

Ingen landmand bør gjøre sit indkjøp av maskiner eller redskaper uten først at ha gjort sig bekjendt med vore kataloger. Disse sendes paa anmodning gratis og franco til alle interesserede. Skriv idag.

A/s **INTERNATIONAL HARVESTER Co.**

Storgaten 28, Kristiania.

I Trondhjem: Fjordgaten 56/58.

Ledig annonseplads.

De bedste Maskiner
for Industri og Landbrug
kjæbes hos
Heyerdahl & Co.,
Chr.a & Tr.hjem.
TORVINDUSTRIMASKINER
LOKOMOBILER

Anrep-Svedala Brændtorvmaskiner Svedala Torvstrømaskiner

De bedste torvmaskiner i branchen.

Fabrikeres av **Åbjørn Anderssons M. V. A/B, Svedala.**
Repr. for Norge: **Kolberg, Caspary & Co., Kristiania.**

„Svenska Statens Torfskola“

begynder nyt 5 maaneders kursus den 1 mai. Utdanner formænd for torvfabrikker. Prospekter erholdes fra

„Torfskolan“, Markaryd, Sverige.

JAGTVAABEN

Alleslags Ammunition, Skyde- og Jagtrekvisiter samt

FISKEREDSKABER

i bedste Kvaliteter anbefales.

SKI MED TILBEHØR

LUDV. TORGENSEN & CO. A/s

Stortingsgaden 4 — mellem Frimurerlogen og Rosenkrantzgaden.

Theodor Thoresen

Skippergaten 13, Kristiania

ved Raadhusgaten
anbefaler

Saakorn, Græsfrø, Rotfrugtfrø samt kunstige Gjødningsstoffer som:
Superfosfat, Thomasfosfat, Kainit, Kali, Norgesalpeter & Benmel etc.

Alt i analyserede og garanterede Kvaliteter.

Telefon 649 & 751.

Vine, Spirituosa & Cigarer

anbefales billigst av

CHR. FRANK Nedre Slotsgate 8, Kristiania.

Telefon 7613 f.

Telegramadr.: Kart

Nerdrums Opmaaling

— Hvitfeldtsgt. 111 — KRISTIANIA —

Kartlægning, grænsestikning, undersøkelse og projektering av vandfald

DET NORSKE GJENSIDIGE SKOGBRANDFORSIKRINGSSKAP

FORSIKRINGSSUM: 45 MILLIONER KRONER

PRÆMIERESERVE: KR. 15.000.00

RESERVEFOND: " 25.000.00

 KR. 40.000.00